

Sprawozdanie z działalności

Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku

za rok 2007

Białystok – kwiecień 2008

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Realizacja przez MOPR zadań gminy i powiatu w zakresie pomocy społecznej	4
1. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej. Formy pomocy	4
1.1. Powody korzystania z pomocy społecznej	4
1.2. Świadczenia pomocy społecznej. Formy pomocy	5
2. Praca socjalna	6
3. Współpraca MOPR z organizacjami pozarządowymi i instytucjami w zakresie realizacji zadań pomocy społecznej w stosunku do grup defaworyzowanych	8
3.1. Bezrobotni	8
3.2. Bezdomni	8
3.3. Uchodźcy	9
3.4. Opieka nad rodziną dysfunkcyjną i niewydolną wychowawczo	9
3.5. Niepełnosprawni	9
3.6. Seniorzy	10
3.7. W obszarze edukacyjnym i badawczo-naukowym	11
4. Programy na rzecz grup społecznych realizowane przez MOPR oraz nadzorowane jednostki	11
4.1. Program „SNOEZOLEN” realizowany przez Środowiskowy Dom Samopomocy	11
4.2. Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	12
4.3. Program na rzecz społeczności romskiej – realizator Programu MOPR	12
4.4. Program „Ku normalności” – dziecięca grupa socjoterapeutyczna	12
4.5. Programy realizowane przez Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Jedynka”	13
4.6. Programy realizowane przez Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Dwójka”, im. dr Ireny Białówny	13
4.7. Programy realizowane przez Pogotowie Opiekuńcze	14
4.8. Programy realizowane przez Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy	14
5. Opieka nad dzieckiem i rodziną	15
5.1. Placówki opiekuńczo – wychowawcze	15
5.2. Rodzinne Domy Dziecka	16
5.3. Rodzinna Opieka Zastępcza	17
5.4. Usamodzielnienia wychowanków	18
6. Usługi opiekuńcze	19
7. Zapewnienie całodobowej opieki w domach pomocy społecznej	19
8. Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy	20
8.1. Pracownia kulturalno – oświatowa	20
8.2. Pracownia plastyczna	20
8.3. Pracownia muzyczna	20
8.4. Pracownia gospodarstwa domowego	20
8.5. Pracownia teatralna	20
8.6. Pracownia techniczna	20
8.7. Pracownia usprawnienia fizycznego	21
9. Działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej	21
9.1. Zgłaszane problemy	21
9.2. Poradnictwo specjalistyczne	22
9.3. Grupy	22
9.3.1. Oferta adresowana do kobiet	22
9.3.2. Grupa socjoterapeutyczna dla dzieci	22
9.3.3. Grupa edukacyjna dla rodziców dzieci z grupy socjoterapeutycznej	22
9.3.4. Grupa wsparcia dla rodziców rodzin zastępczych	23
9.3.5. Grupa korekcyjno – edukacyjna dla osób stosujących przemoc	23
9.4. Współpraca OIK z innymi instytucjami i organizacjami	23
III. Świadczenia rodzinne	24
IV. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	26
V. Podstawy prawne	27

I. Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku w 2007 roku podejmował różnorodne inicjatywy mobilizujące podopiecznych do aktywnego uczestnictwa w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych.

Podobnie, jak w poprzednich latach, również w roku ubiegłym w celu pełnego zaspokojenia potrzeb socjalnych i realizacji ustawowych zadań, MOPR mógł liczyć na współpracę i zaangażowanie różnych instytucji, organizacji pozarządowych, szkół, Kościoła Katolickiego i innych kościołów oraz władz lokalnych. Pracownicy socjalni współpracowali z działającymi w mieście instytucjami i organizacjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy. Zintegrowana pomoc wszystkich podmiotów działających w środowisku lokalnym na rzecz osób najbardziej potrzebujących przyczynia się do zwiększenia skuteczności pomocy społecznej.

W powyższe działania wpisuje się współpraca z organizacjami oraz instytucjami w zakresie szkolenia zawodowego bezrobotnych, jak również stałe motywowanie do większej aktywności w poszukiwaniu zatrudnienia. W 2007 r. 135 podopiecznych MOPR ukończyło szkolenia z zakresu aktywizacji zawodowej. Ponadto z 672 osób skierowanych do prac społecznie użytecznych prace wykonywały 132 osoby. Dzięki efektywnej aktywizacji zawodowej poza krąg pomocy społecznej w 2007 r. wyszło 196 osób.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku w dniach 26 września – 28 września 2007 r. zorganizował XVI Ogólnopolską Konferencję Stowarzyszenia Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej FORUM pn. „Rodzinna opieka zastępcza – szansą na szczęśliwe dzieciństwo”.

Celem Konferencji było:

- przedstawienie kierunków polskiej polityki w zakresie rodzinnych form opieki,
- zaprezentowanie różnorodnych doświadczeń i dobrych wzorców wypracowanych przez instytucje pomocy społecznej i organizacje pozarządowe w zakresie rodzinnych form opieki zastępczej,
- wymiana doświadczeń i promowanie działań zmierzających do poprawy sytuacji dzieci pozbawionych właściwej opieki rodziców biologicznych poprzez stworzenie im najbardziej optymalnego do rozwoju środowiska w rodzinnych formach opieki zastępczej,
- pogłębienie współpracy i wypracowanie nowych wzorców i kierunków działań mających na celu podniesienie jakości i rozszerzenie oferty pomocy skierowanej do dzieci wymagających wsparcia.

Uwieńczeniem Konferencji stało się opublikowanie prezentowanych wykładów i wystąpień w wydawnictwie XVI Ogólnopolskiej Konferencji Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej FORUM pt. Rodzinna opieka zastępcza szansą na szczęśliwe dzieciństwo.

W 2007 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie kontynuował realizację Programu na rzecz społeczności romskiej pt. „Szansa. Edukacja i Integracja Romów” z podziałem na poszczególne obszary tj.: edukacja, oświata i wychowanie, gospodarka mieszkaniowa, kultura, ochrona dziedzictwa narodowego oraz ochrona zdrowia.

Na przełomie maja i czerwca 2007 r. Ośrodek brał czynny udział w V Podlaskich Dniach Rodziny, podczas których propagowana była idea zastępczego rodzicielstwa, m. in. poprzez prowadzenie punktu informacyjno – doradczego. Funkcjonującym rodzinom zastępczym zorganizowano warsztaty wspierające – wzmacniające w opiece nad dziećmi.

Ośrodek systematycznie współpracował ze szkołami w zakresie zapewnienia dzieciom i młodzieży posiłku oraz wyposażenia w przybory szkolne i podręczniki, a także uczestnictwo w letnich formach wypoczynku.

W styczniu i lutym 2007 r. MOPR zorganizował zabawę choinkową dla dzieci z rodzin zastępczych w której udział wzięło 183 dzieci, a w spektaklu uczestniczyło łącznie 320 osób (razem z opiekunami). Od sponsorów uzyskano na ten cel kwotę 6 255 zł, z której opłacono spektakl w Białostockim Teatrze Lalek, organizację zabawy choinkowej i zakup paczek.

Z inicjatywy MOPR rodziny zastępcze po raz kolejny wyjechały na wypoczynek wakacyjny uwzględniający terapię rodziców biologicznych, dzieci i rodzin do Ośrodka Stowarzyszenia „Droga” w Jastarni. Na wypoczynek wyjechało 26 rodzin zastępczych razem z dziećmi oraz częścią rodziców biologicznych tych dzieci (łącznie 86 osób). Dla 15 rodzin zastępczych warsztaty terapeutyczne rozpoczęte w czasie wyjazdu były kontynuowane w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

Pracownicy i dyrekcja MOPR w Białymstoku uczestniczyli w wielu szkoleniach i konferencjach podnoszących kwalifikacje oraz umiejętności zawodowe, w których wielokrotnie byli prelegatami.

W 2007 r. Ośrodek kontynuował uczestnictwo w projekcie „Elastyczny Pracownik - Partnerska Rodzina”, w ramach którego pracownicy, w tym członkowie związków zawodowych, uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach na temat elastycznych form pracy.

Efektom zaangażowania oraz wielorakich inicjatyw wdrożeniowych podejmowanych przez pracodawcę na rzecz zachowania równowagi praca-rodzina było zdobycie w 2007 r. I nagrody w konkursie Pracodawca Przyjazny Rodzinie.

Pracownicy MOPR zostali dostrzeżeni na forum ogólnopolskim, czego dowodem było otrzymanie nagrody specjalnej Ministra Pracy i Polityki Społecznej w kategorii zespołowej za wybitne, nowatorskie rozwiązania zastosowane w dziedzinie pomocy społecznej.

Wg stanu na dzień 31.12.2007 r. zadania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku realizowało 294 pracowników, w tym: w Dziale Świadczeń Rodzinnych – 34 pracowników, Środowiskowym Domu Samopomocy – 15 pracowników oraz Ośrodka Interwencji Kryzysowej – 22 pracowników. W roku 2007 MOPR zatrudniał 24 osoby w ramach robót publicznych oraz 5 absolwentom zapewnił możliwość odbycia stażu dla bezrobotnej młodzieży.

II. Realizacja przez MOPR zadań gminy i powiatu w zakresie pomocy społecznej

MOPR w 2007 roku wydał **32 691 decyzji** administracyjnych przyznających świadczenia pieniężne na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (w tym: zadania własne – 31 416 decyzji i zadania zlecone – 1 275 decyzji) i **19 800 decyzji** wydanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej.

W 2007 r. liczba odwołań przekazanych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego stanowi **0,57 %** ogólnej liczby wydanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku decyzji, z tego SKO: utrzymało w mocy – 52,51 %; zmieniło – 16,72 %; uchyliło i przekazało do ponownego rozpatrzenia – 26,76 %; uchyliło i rozstrzygnęło – 2,34 %; uchyliło i umorzyło postępowanie – 0,67 %; stwierdziło nieważność decyzji – 0,34 %; stwierdziło niedopuszczalność odwołania – 0,67 %.

1. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej. Formy pomocy

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, jak również wspieranie ich w wysiłkach zmierzających do usamodzielnienia.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczeń dostosowywane są do indywidualnych okoliczności uzasadniających potrzebę udzielenia pomocy. Świadczenia pieniężne przyznawane są z systemu pomocy społecznej pod warunkiem spełnienia jednocześnie dwóch kryteriów tj. wystąpienia jednej z okoliczności wskazującej na trudną sytuację życiową (np. ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezdomność oraz inne powody wskazane w ustawie o pomocy społecznej) oraz kryterium dochodowego.

W 2007 r. kryterium dochodowe ustalone dla celów pomocy społecznej na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24.07.2006 r. w sprawie zweryfikowania kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej wynosiło:

- na osobę samotnie gospodarującą – **477 zł**
- na osobę w rodzinie – **351 zł**.

1.1. Powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej

W roku 2007 MOPR objął pomocą finansową i rzeczową 7 236 rodzin, w tym 15 582 osób w rodzinach. Najczęściej występującą dysfunkcją, która stała się przyczyną trudnej sytuacji życiowej wielu rodzin było ubóstwo, z powodu którego przyznano pomoc 4 966 rodzinom. Jest ono zjawiskiem współwystępującym przy innych trudnych sytuacjach życiowych. Inne najczęściej występujące powody udzielania świadczeń to: bezrobocie (4 038 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (3 800 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (2 413 rodzin), niepełnosprawność (2 176 rodzin).

Tabela 1. Powody przyznania pomocy

Lp.	Trudna sytuacja życiowa	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Ubóstwo	4966	10592
2.	Sieroctwo	4	9
3.	Bezdomność	199	213
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietność	337	1411
5.	Bezrobocie	4038	8994
6.	Niepełnosprawność	2176	3937
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	3800	8057
8.	Przemoc w rodzinie	22	64
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym m. in.:	2413	7029
	- w rodzinach niepełnych	1247	3458
	- w rodzinach wielodzietnych	262	1440
10.	Alkoholizm	686	1198
11.	Narkomania	18	40
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	137	174
13.	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	114	118
14.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	25	79
15.	Zdarzenia losowe	17	37
16.	Sytuacja kryzysowa	7	17

1.2. Świadczenia pomocy społecznej. Formy pomocy**Tabela 2. Udzielone świadczenia – zadania własne gminy**

Lp.	Formy pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń w zł
1.	Zasiłki okresowe	5 411	11 520	4 068 129
2.	Usługi opiekuńcze	244	275	1 184 983
3.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	22	44	24 000
4.	Sprawienie pogrzebu, w tym:	39	43	52 147
	- dla osób bezdomnych	4	4	4 323
5.	Inne zasiłki celowe i w naturze, w tym	6 648	14 620	3 926 100
	- zasiłki specjalne celowe	1 121	2 558	413 754

Zasiłki okresowe są świadczeniami pieniężnymi należącymi do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym. Gmina otrzymuje dotację na pokrycie wydatków na zasiłki okresowe do minimalnej wysokości zasiłku, która na rok 2007 została określona następująco:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej było to **35 % różnicy** między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;
- w przypadku rodziny było to **25 % różnicy** między kryterium dochodowym rodziny a dochodem rodziny.

Tabela 3. Pomoc w zakresie dożywiania – udział środków własnych gminy 22 % oraz środków z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” 78 %

Wyszczególnienie	Liczba osób	Koszt ogółem (w zł)	Środki własne (w zł)	Dotacja (w zł)
Rzeczywista liczba osób objętych programem ogółem, w tym liczba osób korzystających z :	17 356	5 665 683	1 277 465	4 388 218
Do siłku	ogółem	1 191 449	325 693	865 756
	dzieci do 7 roku życia			

	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	3 761			
zasilku celowego	ogółem	13 767	4 474 234	951 772	3 522 462
	dzieci do 7 roku życia	1 800			
	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	3 035			
	pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej	8 932			
inne	Pozostałe koszty – koszt utworzenia punktów wraz z doposażeniem *		413 502	82 839	330 663

* instytucje, które uczestniczą w realizacji Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” mają możliwość uzyskania środków na doposażenie punktów przygotowywania i wydawania posiłków. W roku 2007 z tej formy dofinansowania skorzystało 81 przedszkoli z terenu miasta

Tabela 4. Udzielone świadczenia – zadania zlecone gminom

Lp.	Formy pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń w zł
1.	Zasiłki stałe, w tym:	1 243	1 511	4 513 077
	- osoba samotnie gospodarująca	1 067	1 130	4 119 138
	- osoba pozostająca w rodzinie	176	450	393 939
2.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywnościową lub ekologiczną	4	4	4 784
3.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	25	28	151 872

**Tabela 5. Udzielone świadczenia – zadania z zakresu administracji rządowej
Pomoc uchodźcom**

Lp.	Formy pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń w zł
1.	Pomoc dla uchodźców, w tym:	25	79	247 188
	- świadczenia pieniężne na utrzymanie	25	79	247 188
	- wydatki związane z nauką języka polskiego	-	-	-

W ramach świadczeń niepieniężnych w roku 2007 wydano 189 decyzji (osoby nie posiadające ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu) o objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym finansowanym ze środków publicznych oraz 9 349 decyzji (osoby pobierające zasiłek stały, osoby bezdomne, oraz uchodźcy) o objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym jako zadanie zlecone gminie z zakresu administracji rządowej.

2. Praca socjalna

Praca socjalna to działalność zawodowa pracowników socjalnych skierowana na udzielanie pomocy osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających poprawie jakości życia podopiecznych.

Praca socjalna realizowana była przede wszystkim w ramach pomocy społecznej: środowiskowej (w miejscu zamieszkania) oraz instytucjonalnej. Obejmuje ona wszelkiego rodzaju poradnictwo prawne, ekonomiczne, psychologiczne, pedagogiczne, a także pomoc w prawidłowym załatwieniu konkretnych spraw życiowych. Pracownicy socjalni podejmowali działania między innymi takie jak pomoc w:

- uzyskaniu zatrudnienia – 796 osób,
- uzyskaniu alimentów na dzieci – 180 osób,
- otrzymaniu dodatków mieszkaniowych z ZMK – 451,
- ubieganiu się i otrzymaniu lokalu socjalnego – 116 osób,
- podjęciu terapii odwykowej bądź wystąpienie z wnioskiem o przymusowe leczenie odwykowe 188 osób,
- podjęciu leczenia psychiatrycznego bądź wystąpienie z wnioskiem o przymusowe leczenie psychiatryczne 49 osób,
- uzyskaniu prawa do świadczenia emerytalnego lub rentowego – 107 osób,
- uzyskaniu świadczeń rodzinnych – 371 osób,
- uzyskaniu orzeczenia o niepełnosprawności – 548 osób,

- otrzymaniu wsparcia w formie żywności, odzieży, obuwia, sprzętów gospodarstwa domowego, paczek świątecznych z instytucji i organizacji współpracujących z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w zakresie realizacji zadań z pomocy społecznej - 1407 osób,

oraz wsparcie w takich formach jak:

- udzielanie porad prawnych z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów, procedury cywilnej, egzekucji komorniczej, procedury administracyjnej oraz porad psychologicznych i rodzinnych – 3 169 osób,

- aktywizacja do rejestracji w PUP, motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy oraz uczestnictwa w kursach zawodowych lub przekwalifikowujących organizowanych przez PUP, OHP lub inne organizacje – 1 087 osób,

- kierowanie osób bezrobotnych do prac społecznie użytecznych – 672 osoby,

- kierowanie dzieci z rodzin zagrożonych patologią do świetlic terapeutycznych i placówek wsparcia dziennego – 136 osób,

- wskazywanie osobom bezdomnym, opuszczającym zakłady karne, Stowarzyszenia Penitencjarnego „Patronat” – Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn, gdzie na podstawie zawartego 2 - letniego kontraktu podopieczny ma możliwość zamieszkiwania w schronisku, otrzymywania pomocy w zakresie całodziennego wyżywienia, rozwiązywania problemów osobistych, pomocy prawnej oraz podejmowania działań dotyczących aktywizacji zawodowej – 68 osób.

MOPR w 2007 r. 589 osobom przyznał zasiłki celowe na pokrycie kosztów związanych z uzyskaniem dowodów osobistych na kwotę 31 610 zł.

Kontrakt socjalny jest narzędziem pracy socjalnej, które ma przyczynić się do odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, prawidłowego pełnienia ról społecznych, a tym samym do spadku liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Kontrakt jest zawierany wówczas, kiedy osoba lub rodzina jest zdolna do podejmowania działań zmierzających do poprawy jej sytuacji życiowej. W kontrakcie określone są uprawnienia i zobowiązania stron umowy – pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej i jego klienta - w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W przypadku odmowy zawarcia kontraktu, niedotrzymania jego postanowień, nieuzasadnionej odmowy podjęcia pracy itp., ośrodek pomocy społecznej może odmówić pomocy lub ją wstrzymać. Kontrakt socjalny jako umowa pisemna zawierany był z osobami, które ubiegały się o pomoc finansową.

W 2007 r. zawarto 86 nowych kontraktów socjalnych z klientami pomocy społecznej, a kontynuowano 135. Efekty jakie uzyskano w ramach zawartych kontraktów socjalnych z podopiecznymi dotyczą w szczególności: podjęcia leczenia odwykowego, aktywnego poszukiwania pracy i rejestracji w PUP, uczestnictwa w kursach zawodowych, przekwalifikowujących lub szkoleniach podnoszących kwalifikacje, podjęcia zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych lub na otwartym rynku pracy.

Aktywizacja zawodowa bezrobotnych beneficjentów korzystających z pomocy społecznej w 2007 r. spowodowała, iż wielu z nich podjęło zatrudnienie.

Aktywizacja osób bezrobotnych w 2007 roku:	
PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE	
Liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych, z których:	672
- podjęły prace społecznie użyteczne	132
- <i>podjęły prace na umowę o pracę po zakończeniu prac społecznie użytecznych</i>	36
SZKOLENIA Z ZAKRESU AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ	
Liczba osób, które zostały zgłoszone na szkolenia, które:	173
- ukończyły w/w szkolenia	135
- <i>podjęły pracę</i>	33
Liczba osób niepełnosprawnych, które skierowano na szkolenia	21
Liczba osób niepełnosprawnych, które skierowano do projektu Caritas	3
KIEROWANIE DO PRACODAWCÓW	
Liczba osób skierowanych do pracodawców oferujących pracę, które:	658
- <i>podjęły pracę</i>	196
- odmówiły podjęcia pracy	78

Liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły pracę	26
TARGI PRACY – FIRMA D2D	
Liczba osób skierowanych, które:	208
- zgłosiły się na targi pracy	147
- wyraziły gotowość do podjęcia pracy	113
- podjęły zatrudnienie	6
Liczba osób, którym w związku z podjęciem zatrudnienia przyznano pomoc pieniężną, np. zasiłki celowe	283
LICZBA OSÓB, KTÓRE DZIĘKI AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ WYSZŁY POZA KRĄG POMOCY SPOŁECZNEJ	196

Pracownicy socjalni, jako profesjonalści realizujący wymienione w ustawie zadania, stanowią nieodzowne wsparcie dla rodzin, które trwają w bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W 2007 roku pomocą w postaci pracy socjalnej objęto ogółem 10 941 rodzin.

3. Współpraca MOPR z organizacjami pozarządowymi i instytucjami w zakresie realizacji zadań pomocy społecznej w stosunku do grup defaworyzowanych

W 2007 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie prowadził szeroko zakrojoną współpracę lub współdziałał z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu zaspokojenia kompleksowej pomocy na rzecz swoich podopiecznych w następujących obszarach:

3.1. Bezrobotni

Ośrodek we współpracy z Powiatowym i Wojewódzkim Urzędem Pracy, pracodawcami, instytucjami szkoleniowymi, a także podejmował działania aktywizujące bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej polegające na kierowaniu podopiecznych, zdolnych do podjęcia zatrudnienia, do prac społecznie użytecznych, mobilizowaniu do podjęcia zatrudnienia u pracodawców informujących o wolnych miejscach pracy, zgłaszaniu na szkolenia i kursy wyposażające w dodatkowe kwalifikacje i umiejętności. Efekty jakie osiągnięto to:

- na 132 podopiecznych wykonujących prace społecznie użyteczne w 2007r. – 36 osób podpisało umowy o pracę po ich zakończeniu;
- na 135 podopiecznych biorących udział w szkoleniach – 33 osoby podjęły pracę po ich zakończeniu;
- w ciągu całego roku 2007 zatrudnienie podjęło 196 osób, które wyszły z kręgu pomocy społecznej.

Na terenie MOPR miały miejsce targi pracy organizowane przez firmę D2D, na które zgłosiło się 147 podopiecznych; 6 osób podjęło pracę.

Organizacje i instytucje z którymi współpracował MOPR na rzecz osób bezrobotnych w zakresie ich aktywizacji to m. in.: PUP, WUP, PCK, OHP, T-MATIC, PKPS, ZETO, D2D, „Eleos”, Caritas, Stowarzyszenie kontakt Miast Białostok – Eindhoven, Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Białymstoku. Specjaliści pracy socjalnej MOPR, w ramach zawartego porozumienia, pełnili dyżury organizowane przez Wojewódzki Urząd Pracy, podczas których udzielali porad z zakresu pomocy społecznej na rzecz bezrobotnych mieszkańców miasta Białegostoku.

3.2. Bezdomni

W 2007 roku z powodu bezdomności pomocą zostało objętych 199 osób. MOPR opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne za 5 bezdomnych, którzy przystąpili do programu wychodzenia z bezdomności. Ponadto Ośrodek udzielał pomocy w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych bezdomnym przebywającym w noclegowniach, schroniskach i ogrzewalni.

W ramach pomocy osobom bezdomnym MOPR współpracował z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób bezdomnych w zakresie zapewnienia schronienia, wyżywienia, niezbędnego ubrania oraz organizowania opieki medycznej. W Białymstoku działają dwie organizacje pozarządowe dofinansowywane z budżetu Miasta, które prowadzą ośrodki pobytu całonocnego dla osób bezdomnych: Caritas Archidiecezji Białostockiej - zapewnia 150 miejsc, w tym 120 miejsc noclegowych oraz 30 miejsc w ogrzewalni oraz Stowarzyszenie Penitencjarne „Patronat” - zapewnia 23 miejsca dla bezdomnych mężczyzn opuszczających zakłady karne.

W ramach Europejskiego Programu Pomocy Najbardziej Potrzebującym- PEAD, który polega na przekazywaniu nadwyżek żywności najbardziej potrzebującym, MOPR współpracował m.in. z Caritas", Prawosławnym Ośrodkiem Miłosierdzia „Eleos”, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszeniem „Droga”, Stowarzyszeniem „Klub Dobrej Nadziei”, Stowarzyszeniem Postpenitencjarnym „Patronat”. Ponadto m.in. takie organizacje jak: Polski Czerwony Krzyż, PKPS, Stowarzyszenie „Droga”, Stowarzyszenie Kontakt Miast Białostok – Eindhoven, przekazywały odzież i wyposażenie najuboższym mieszkańcom Białegostoku.

3.3. Uchodźcy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie ściśle współpracował na rzecz uchodźców z „Caritas” Archidiecezji Białostockiej, ośrodkami dla uchodźców, Fundacją Edukacji i Twórczości w zakresie nauki języka polskiego, Powiatowym Urzędem Pracy oraz ze szkołami. Współpraca dotyczyła wymiany informacji na temat poszczególnych środowisk, realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci uchodźców, pomocy w znalezieniu mieszkania, pomocy w czynnościach proceduralnych dotyczących uzyskania właściwej dokumentacji, a także w uzyskaniu statusu osoby bezrobotnej, numeru PESEL, wsparcia rzeczowego. W 2007 r. Ośrodek objął pomocą pieniężną na utrzymanie 25 rodzin (79 osób w rodzinach) uchodźców.

3.4. Opieka nad rodziną dysfunkcyjną i niewydolną wychowawczo

W 2007 roku w ramach działania na rzecz rodziny i dziecka MOPR współpracował z organizacjami i instytucjami, które udzielały podopiecznym Ośrodka wsparcia w takich obszarach jak:

- zapewnienie wypoczynku letniego i zimowego dzieciom z rodzin najuboższych – TPD, ZHP, Caritas, Eleos, Stowarzyszenie „Nasz Dom. Dobry Pasterz” Świetlica Socjoterapeutyczna „Nazaret”, Stowarzyszenie „Droga”, OHP, Klanza,
- przekazanie dzieciom paczek świąteczno – noworocznych – PKPS, Zespoły Parafialnej „Caritas”, Chrześcijańskie Centrum Edukacji „Diamant”,
- przekazanie paczek żywnościowych i odzieżowych rodzinom potrzebującym – PKPS, Klub „Dobrej Nowiny” Kościoła Zielonoświątkowego, Stowarzyszenie Kontakt Miast „Eindhoven”, Zbór Kościoła Chrześcijan Batystów, Stowarzyszenie „Droga”,
- udzielanie wsparcia dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo poprzez kierowanie do świetlic socjoterapeutycznych,
- wyposażanie dzieci w wyprawkę szkolną oraz zapewnienie posiłku w szkole – systematyczna współpraca ze szkołami i przedszkolami,
- objęcie dzieci Programem „Starszy Brat. Starsza Siostra” realizowanym przez Fundację Edukacji i Twórczości,
- udzielanie pomocy w załatwianiu spraw podopiecznych przy ścisłej współpracy z urzędem Miejskim, ZUS, KRUS, PUP, ZMK, Stowarzyszeniem Penitencjarnym „Patronat”.

Ponadto w ramach działań na rzecz rodziny i dziecka MOPR współpracował z sądami opiekuńczymi, kuratorami sądowymi oraz policją.

3.5. Niepełnosprawni

W roku 2007 w ramach pomocy osobom niepełnosprawnym i członkom ich rodzin udzielono 356 porad socjalnych, między innymi dotyczących przysługujących ulg i uprawnień oraz dostępnych form rehabilitacji i pomocy społecznej. Osoby te zostały skontaktowane ze stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Pracownicy socjalni MOPR współpracowali z fundacjami i stowarzyszeniami w zakresie zapewnienia bezpłatnych posiłków, odzieży, leków, udzielaniu pomocy rzeczowej, zapewnieniu zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny itp. Były to następujące fundacje i stowarzyszenia: Fundacja Aktywnej Rehabilitacji Koordynator Regionalny w Białymstoku, Fundacja Dializoterapii i Transplantacji Nerek, Fundacja Szkoła XXI Wieku – Przez Sport i Naukę w Świat, Fundacja Pomocy Dzieciom z Wadą Słuchu „Pozwól Nam Życ”, Katolickie Stowarzyszenie „Ezechiasz”, Katolicka Szkoła Podstawowa, Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Białymstoku, Podlaskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Porażeniem Mózgowym „Jasny Cel”, Podlaskie Stowarzyszenie Sportowe Osób Niepełnosprawnych „Start”, Podlaski Komitet Pomocy Społecznej, Polski Związek Głuchych, Polski Czerwony Krzyż, Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „Klanza”, Polskie Stowarzyszenie Sportowe dla Osób Upośledzonych Umysłowo Olimpiady Specjalne, Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem, Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Przyjaciele”, Dom Rodzinny „Nasz Dom”, Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodzin z Zaburzeniami Psychicznymi „Pomost”, Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum”, Hospicjum

Stacjonarne- Dom Opatrzności Bożej, Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Specjalnej Troski „Jeden Świat”, Caritas Archidiecezji Białostockiej, Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia „Eleos”.

Niepełnosprawne osoby, które wymagały wsparcia ze strony wolontariuszy zgłoszone zostały Centrum Wolontariatu, ul. Świętojańska 22 lok. 1.

Zespół Pracowników Socjalnych Nr 9 podjął współpracę z zakładem pracy chronionej tj. z Podlaską Spółdzielnią Pracy „Jubilat”, której efektem było skierowanie i zatrudnienie 26 osób niepełnosprawnych

W ramach pracy socjalnej działały grupy wsparcia i grupy samopomocowe, z którymi współpracował oraz koordynował ich działania Zespół Pracowników Socjalnych Nr 9. Grupy te podejmują działania skierowane na usamodzielnienie osób niepełnosprawnych oraz wyprowadzanie ich z kręgu pomocy społecznej.

Zespół współdziałał z 5 grupami samopomocowymi:

- Osiedle Bacieczki i Dziesięciny I (osoby z dysfunkcją narządu ruchu i jedna z upośledzeniem umysłowym);
- Osiedle Białostoczek (osoby z dysfunkcją narządu ruchu i głuchonieme);
- Osiedle Przyjaźń (dzieci z porażeniem mózgowym i osoby dorosłe z dysfunkcją narządu ruchu);
- Osiedle Śródmieście (osoby ze schorzeniami psychicznymi i niedowidzące);
- Osiedle Nowe Miasto (osoby z dysfunkcją narządu ruchu).

W grupach samopomocowych skupionych jest łącznie 57 osób, w tym 28 dzieci i 29 osoby dorosłe.

Kontynuowano współpracę z firmą Biuro Projektu „Training Group”, która realizowała projekt pt. „Czas na efektywność” skierowany do osób bezrobotnych o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ruchowej, zarejestrowanych w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne poszukujące pracy. ZPS Nr 9 stale współpracuje z firmą T-MATIC Grupa Komputer Plus będącą organizatorem projektu „Sprawni niepełnosprawni – aktywizacja zawodowo – psychologiczna osób niepełnosprawnych na rynku pracy”. Projekt ten skierowany był do osób bezrobotnych z województwa podlaskiego o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, zarejestrowanych w Powiatowych Urzędach Pracy. Udział w projekcie wzięło 21 osób.

W 2007 r. MOPR wspólnie z Zespołem Szkół Katolickich, Stowarzyszeniem Pomocy Dzieciom i Młodzieży Specjalnej Troski „Jeden Świat”, Polskim Stowarzyszeniem Pedagogów i Animatorów „Klanza”, Wojewódzkim Urzędem Pracy i in. organizował imprezy sportowe i integracyjne, choinkę, warsztaty teatralne, „Giełdę szans”, w których uczestniczyły dzieci i młodzież niepełnosprawna.

Zespół Pracowników Socjalnych Nr 9 posiada w swoich zasobach sprzęt rehabilitacyjny (wózki inwalidzkie, kule łokciowe, balkoniki), który udostępniany jest na podstawie umowy użyczenia.

W 2007 r. ze sprzętu rehabilitacyjnego skorzystało 9 osób.

3.6. Seniorzy

W 2007 roku w strukturze MOPR kontynuował swoją działalność Klub Seniora mieszczący się przy ul. Białej 13/33, którego głównym celem było udzielanie pomocy Seniorom, aktywizowanie społeczności osób starszych i społeczności lokalnej do działań wspierających ludzi starszych. Pracownik socjalny pracujący w Klubie, w ramach swoich zadań, podejmował współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zmierzającą do organizacji imprez na rzecz Seniorów tj. m.in. Polskim Związkiem Emerytów i Rencistów, Zarządem Okręgowego Związku Działkowców, Fundacją „Dom”, Stowarzyszeniem „Klanza”, Zakładem Gerantologii Społecznej i Klinicznej AMB, Stowarzyszeniem Przyjaciół Rehabilitacji, Szkołą Policealną Nr 2 Pracowników Medycznych i Społecznych, Fundacją „JA Kobieta”, „50+Seniorzy XXI Wieku”, Fundacją „Emeryt”, Akademią Rozwoju Filantropii w Polsce z Warszawy, duszpasterstwem seniorów.

W Klubie Seniora codziennie (od poniedziałku do piątku) spotykało się od 20 do 60 starszych i niepełnosprawnych osób. Prowadzone były zajęcia cykliczne i okazjonalne:

- kinezylogia edukacyjna przy współpracy z Fundacją „DOM”,
- 3 edycje kursu obsługi komputera, w którym uczestniczyło od 7 do 12 osób,
- taniec integracyjny,
- zajęcia plastyczne – w ramach przygotowań do świąt, imprez i w związku z innymi okolicznościami,
- spotkania ze specjalistami z zakresu promocji zdrowia, rehabilitacji, pomocy społecznej – w spotkaniach udział brało od 50 do 60 osób,

W ramach podejmowanych działań na rzecz seniorów zorganizowano wiele imprez, m.in.: „Dzień Babci i Dziadka”, „Walentynki”, „Dzień Kobiet i Czterdziestu Męczenników”, „Ekumeniczne Śniadanie Wielkanocne”, „Dzień Matki i Dziecka”; imprezę plenerową „Pożegnanie Lata - Dzień Działkowca” we współpracy z zarządami Rady Seniorów i Rodzinnego Ogrodu Działkowego im. M. Kopernika (uczestniczyło 200 osób), „Spotkanie andrzejkowe”, „Ekumeniczne spotkanie opłatkowe”. W miesiącach

czerwiec – sierpień zorganizowano „Letni wypoczynek dla niepełnosprawnych seniorów”; w każdym z miesięcznych turnusów uczestniczyło 30 seniorów.

W 2007r. miały miejsce uroczystości honorujące pracę seniorów:

- „Wojewódzki Dzień Seniora”, na którym Wojewoda Podlaski listami gratulacyjnymi wyróżnił 103 najaktywniejszych członków seniorskich organizacji pozarządowych. W spotkaniu udział wzięło 300 osób z terenu województwa podlaskiego.
- „Ogólnomiejski Dzień Seniora” pod patronatem Prezydenta Miasta Białegostoku zgromadził najaktywniejszych seniorów działających na rzecz starszych mieszkańców naszego miasta. W spotkaniu udział wzięło 300 osób, poza seniorami uczestniczyli przedstawiciele władz miejskich i Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

3.7. W obszarze edukacyjnym i badawczo – naukowym

W roku 2007 MOPR współpracował, w obszarze edukacyjnym i badawczo – naukowym, z uczelniami wyższymi oraz Szkołą Policealną Pracowników Służb Społecznych i Medycznych. W Ośrodku odbywały się zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe, z których skorzystało 4 osoby; 6 studentów skorzystało z dokumentacji MOPR oraz przeprowadziło na terenie Ośrodka badania ankietowe niezbędne do napisania prac magisterskich z zakresu pomocy społecznej. Ponadto pracownicy MOPR uczestniczyli w ponad 50 szkoleniach i kursach podnoszących kwalifikacje oraz umiejętności zawodowe.

Były to szkolenie i kursy o tematyce:

- Program Operacyjny Kapitał Ludzki – Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce
- Elastyczne Formy Pracy
- Jednolitość stosowania przez lekarzy – przewodniczących składów orzekających obowiązujących kryteriów kwalifikowania osób niepełnosprawnych
- Edukacja dla Integracji – partnerstwo na rzecz uchodźców
- Nieco inny świat
- Badania zdolności absorbcyjnych systemu integracji zawodowej osób niepełnosprawnych
- Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, „Niebieska Sieć”
- Profesjonalny Pracownik Socjalny
- Europejski Fundusz Społeczny
- Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Postępowanie w sprawach z zakresu pomocy społecznej
- Jak pomóc dziecku i jego rodzinie w konflikcie
- Pogodzić pracę i życie
- Ekonomia społeczna jako nowe podejście do pracy
- Kurs języka migowego I i II stopnia
- Mediacja Rodzinna – szkolenia podstawowe
- Wstań unieś głowę – warsztaty prezentujące model aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Zastosowanie metody superwizji pracy socjalnej w ośrodku pomocy społecznej
- Niepełnosprawność ruchowa – jak skutecznie pomóc
- Praca z rodziną problemową – radzenie z problemem uzależnienia od alkoholu i narkotyków
- Twoja szansa plus – badanie efektywności pomocy dla grup szczególnego ryzyka
- Stres i wypalenie zawodowe w życiu pracownika socjalnego – jak mu zapobiegać i jak sobie z nim radzić
- Dobry zespół – jak go budować, utrzymać, rozwijać i nim kierować. Psychologiczne aspekty pracy kierowniczej
- Praca socjalna z osobą i rodziną bezrobotną
- Praca z rodziną dziecka niepełnosprawnego

4. Programy na rzecz grup społecznych realizowane przez MOPR oraz nadzorowane jednostki

4.1. Program ”SNOEZOLEN” realizowany przez Środowiskowy Dom Samopomocy

W październiku 2007 r. została utworzona Sala Doświadczenia Świata dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Środowiskowym Domu Samopomocy działającym w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku. Adresatami tej formy terapii są osoby z zaburzeniami psychicznymi przebywające w ŚDS. Zakres zadania obejmuje kompensację, redukcję wywoływanych

niepełnosprawnością deficytów i zaburzeń, zmniejszenie szkodliwości skutków zaburzeń psychicznych, a także nawiązanie właściwych relacji, odreagowanie i zmniejszenie napięcia emocjonalnego oraz budzenie się z pasywności. Na ten cel pozyskano 20 000 zł dotacji z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

4.2. Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

W roku 2007 MOPR po raz drugi realizował Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w oparciu o ustawę z dnia 29.12.2005 r. w ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Zgodnie z ustawą gmina otrzymała dotację na zakup żywności, sfinansowanie posiłków w stołówkach, jak i na organizowanie nowych punktów pomocy (w przedszkolach, szkołach, stołówkach organizacji pozarządowych). Szczegóły realizacji oraz koszty Programu znajdują się w Dziale II, str.3, Tabela Nr 3.

4.3. Program na rzecz społeczności romskiej – realizator Programu MOPR

MOPR w 2004 r. po raz pierwszy rozpoczął realizację Programu na rzecz społeczności romskiej na terenie miasta Białegostoku i swoim zasięgiem objął Romów zamieszkujących nasze miasto oraz korzystających z pomocy społecznej.

Zadania Programu realizowane były w 2007 r. po raz czwarty i nakierowane przede wszystkim na edukację dzieci romskich, poprawę sytuacji bytowej rodzin romskich oraz profilaktykę i leczenie stomatologiczne.

Zadaniami Programu objęto 81 osób pochodzenia romskiego. Na realizację Programu otrzymano dotację z Ministerstwa Edukacji Narodowej w kwocie 10 000 zł oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w kwocie 46 400 zł. Wkład własny MOPR wyniósł **16 916,82 zł**

Program był realizowany w takich obszarach jak:

I. Oświata i wychowanie – dotacja MSWiA

- dofinansowanie dojazdów do szkół dzieciom romskim – 3 400 zł,
- dofinansowanie kursów językowych dzieciom romskim – 12 000 zł.

II. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – dotacja MSWiA

- dofinansowanie kontynuacji zajęć romskiego zespołu tanecznego – 3 000 zł,
- dofinansowanie opłat za ognisko muzyczne – 1 500 zł,
- dofinansowanie zakupu sprzętu muzycznego – 1 500 zł.

III. Gospodarka mieszkaniowa – dotacja MSWiA

- dofinansowanie do zakupu materiałów remontowo - budowlanych – 9 000 zł,
- dofinansowanie zakupu sprzętu gospodarstwa domowego – 10 000 zł.

IV. Ochrona zdrowia – dotacja MSWiA

- dofinansowanie zakupu materiałów stomatologicznych dzieciom romskim – 1 000 zł,
- dofinansowanie opłat za usługi stomatologiczne – 5 000 zł.

V. Edukacja – dotacja MEN

- zakupienie kompletów podręczników i przyborów szkolnych oraz artykułów sportowych dzieciom romskim – 10 000 zł

Efekty, jakie uzyskano z realizacji zadań ujętych w Programie:

- podniesienie umiejętności i kwalifikacji ponad poziom gwarantowany przez szkolnictwo publiczne,
- integracja dzieci romskich ze środowiskiem rówieśników,
- poszerzenie horyzontów i możliwości uzyskania lepszego wykształcenia przez dzieci romskie,
- umożliwienie udziału w przedsięwzięciach kulturalnych na terenie miasta,
- poprawa sytuacji socjalno – bytowej,
- zwiększenie świadomości u dorosłych oraz dzieci w zakresie potrzeby profilaktyki i zdrowia jamy ustnej,
- otwartość Romów na kontakt z pracownikami socjalnymi i pracownikami szkół, do których uczęszczają ich dzieci.

4.4. Program „Ku normalności” – dziecięca grupa socjoterapeutyczna w Ośrodku Interwencji Kryzysowej

W 2007 roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej kontynuował rozpoczęty w 2004 roku Program „Ku normalności”. Zadania Programu:

- rozwijanie podstawowych umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami oraz trudnymi sytuacjami,
- możliwość odreagowania napięć,
- dostarczanie doświadczeń korekcyjnych przeciwnych do doświadczeń posiadanych przez dzieci ze względu na przebywanie w rodzinach dysfunkcyjnych,

- nauka nawiązywania pozytywnych kontaktów, poczucia przynależności do pozytywnej grupy, poznawania norm i zasad postępowania,
- kształtowanie u dzieci postaw abstynenckich, nauka zachowań asertywnych.

Program w 2007 r. realizowany był w dwóch formach: zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i spotkania edukacyjne dla rodziców i opiekunów prawnych dzieci. Grupa socjoterapeutyczna dla dzieci miała charakter otwarty, a uczestników rekrutowano spośród rodzin objętych pomocą w OIK. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu oraz dodatkowo raz w miesiącu w wyznaczone soboty, a skorzystało z nich łącznie w ciągu roku 29 dzieci w wieku od 8 do 13 lat. Spotkania edukacyjne dla rodziców i opiekunów prawnych dzieci odbywały się raz w miesiącu. Uczestnikami spotkań były głównie matki dzieci uczęszczających na socjoterapię oraz matki korzystające z indywidualnych porad pedagogicznych w Ośrodku. Grupa funkcjonująca w I półroczu, tj. od stycznia do czerwca liczyła 8 osób, grupa z II półrocza powołana w październiku 2007 kontynuująca spotkania liczy 10 osób. Udział w niej odbywa się na zasadach dobrowolności z możliwością indywidualnych konsultacji.

4.5. Programy realizowane przez Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Jedynka”

1. Program „Następny krok” - rozszerzenie działalności placówki wsparcia dziennego poprzez utworzenie dodatkowych 5 miejsc dla dzieci w wieku gimnazjalnym. Na realizację Programu pozyskano **8 000 zł** z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w związku z udziałem w konkursie na dofinansowanie programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną, **3 000 zł** stanowił wkład własny placówki. Pozyskane środki finansowe wykorzystano na wyposażenie pomieszczeń w meble i niezbędny sprzęt. Obecnie placówka wsparcia dziennego liczy w sumie 20 miejsc (15 – dzieci ze szkoły podstawowej, 5 – dzieci w wieku gimnazjalnym). Pracownicy Placówki Wsparcia Dziennego, tak jak w roku poprzednim prowadzili pracę pedagogiczną, dzięki której możliwe jest eliminowanie zaległości szkolnych i emocjonalnych dziecka. Dzieci otrzymywały fachową pomoc w odrabianiu prac domowych, brały udział w zajęciach plastycznych i kulinarnych. Miały również możliwość przebywania na siłowni jak też korzystania z komputerów.
2. „Małolat” program interwencyjno – edukacyjno - profilaktyczny dotyczący nieletnich nadużywających alkoholu.
3. Program zajęć psychoedukacyjnych usprawniających komunikację interpersonalną.
4. Program zajęć socjoterapeutycznych „Poznaj swoje uczucia”.
5. Program pracy psychoedukacyjnej „Jacy jesteśmy”.
6. Program zajęć wychowawczych „Poznaj samego siebie”.
7. Program zajęć indywidualnych z dzieckiem nadpobudliwym psychoruchowo.
8. Program wychowawczo – profilaktyczny „Rozpoznaj zagrożenia”.
9. „Miłość, przyjaźń, seks” – cykl zajęć wychowawczych dla młodzieży.
10. „Klub małolata” – cykl zajęć wychowawczych o charakterze integracyjnym.
11. „Ku dorosłości” – program tworzenia grup usamodzielnienia w środowisku otwartym.
12. „Nie boję się jutra” – program przygotowania do samodzielności.
13. Program edukacyjny dla osób przygotowujących się do usamodzielnienia.
14. Program pracy z rodzicami biologicznymi.
15. „Aby było nam lepiej” – program skierowany do rodziców mających na celu zmontowanie ich do czynnego uczestnictwa w wychowaniu dziecka.
16. „Klub przygody” – cykl zajęć wychowawczych o charakterze integracyjnym.

4.6. Programy realizowane przez Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Dwójka”, im. dr Ireny Białówny:

W 2007 r. proces wychowawczy wspomagany był następującymi programami:

1. Program promocji zdrowego stylu życia „Żyjmy zdrowo i bezpiecznie” dla dzieci i młodzieży.
2. Programy profilaktyczne: „Rozwinąć skrzydła” dla młodzieży w grupach usamodzielnienia oraz „Zdrowa ciąża, macierzyństwo, rodzicielstwo, rodzina” prowadzony dla nieletnich i pełnoletnich matek.
3. Programu „Pomóżmy dorastać naszym wychowankom” dla rodziców wychowanków; pedagodzy placówki zapraszali specjalistów z różnych dziedzin, którzy informowali o zagrożeniach i uzależnieniach grożących ich dzieciom oraz uczyli rozpoznawania objawów tych uzależnień.
4. „Przyjazne dorastanie” – program przygotowania wychowanków do samodzielności.
5. Program edukacji prozdrowotnej dla dzieci w wieku przedszkolnym.
6. Program „Jutro w pełnym świetle” – przygotowanie mieszkań usamodzielnienia.

7. Program terapeutyczny dla dzieci w wieku 0-6 lat.
8. Program katechetyczny dla grupy przedszkolnej.
9. Program zajęć indywidualnych terapeutycznych – wspierającej dla dzieci w wieku szkolnym.
10. Program pracy z rodziną „Rozwój umiejętności wychowawczych”.
11. Program korekcyjno – edukacyjny.
12. Program profilaktyki „Ciało niedoskonałe, umysł zawodny, wyobraźnia znakomita”.
13. Program rozwijający i kształtujący nawyki higieniczne małego dziecka – „Promocja zdrowia – Mały Czyścioszek”.
14. Program dydaktyczny dla dzieci w wieku 4 – 7 lat „Znam policjanta – Jestem bezpieczny”.
15. Program pracy z rodziną biologiczną w grupie niemowląt – „Nasza rodzina”.
16. Warsztaty socjoterapeutyczne dla dzieci w wieku 8 – 10 lat.
17. Spotkania i warsztaty informujące o źródłach zagrożeń cywilizacyjnych i kulturowych, metodach i technikach budowania odporności na manipulację medialną, grupową, sposobach prewencji i radzenie sobie w sytuacjach trudnych – przeznaczone dla wychowanków.
18. Programy dla rodziców, których celem jest dostarczenie wsparcia w sytuacjach kryzysowych rodziny oraz terapia rodziców. W 2007 roku z zajęć na terenie placówki skorzystało około 30 rodzin. Ponadto specjaliści pracujący w WPOW „Dwójka” prowadzili indywidualnie spotkania z rodzicami. Ze spotkań z pedagogiem skorzystało 15 osób, z psychologiem -10 osób.

WPOW „Dwójka” organizowała bal karnawałowy dla wychowanków innych placówek opiekuńczo - wychowawczych. Uczestniczyło w nim około 200 osób.

W 2007 r. funkcjonował hostel przeznaczony dla dziewcząt i kobiet w niechcianej ciąży, w którym w ciągu roku przebywały 2 matki z nowonarodzonymi dziećmi.

4.7. Programy realizowane przez Pogotowie Opiekuńcze:

1. Kontynuacja formy pracy – wychowanie przez sztukę (grupa kabaretowo-teatralna). Tą formą terapii objęto 12 dzieci wykazujących się zainteresowaniami teatralnymi.
2. Kontynuacja formy pracy – wychowanie przez sport. Funkcjonowały:
 - drużyna piłki siatkowej – 12 wychowanków,
 - grupa aerobiku – 8 wychowanków,
 - grupa kulturystyczna – 9 wychowanków,
 - koło arteterapii (m. in. praca w glinie, soli i papierze)– 6 wychowanków.

W ramach Pogotowia Opiekuńczego działa Zespół Pomocy Dziecku i Rodzinie mający na celu terapię dzieci i młodzieży do 18 roku życia. Główne założenia i cele Zespołu to:

- praca z dzieckiem (zagrożonym niedostosowaniem społecznym, z zaburzeniami zachowania, mającym trudności w nauce, z zaburzeniami mowy i wymowy),
- pomoc rodzinie w rozwiązywaniu problemów wynikających z trudności wychowawczych,
- praca z rodziną w celu polepszenia relacji rodzic – dziecko,
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie z fobią szkolną,
- eliminacja agresji w zachowaniu dziecka,
- profilaktyka uzależnień.

W Zespole Pomocy Dziecku i Rodzinie udzielano poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego oraz prowadzono terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię. W 2007 r. terapią pedagogiczną objęto 46 dzieci oraz 12 dzieci terapią psychologiczną z terenu miasta Białegostoku. Zajęcia socjoterapeutyczne odbywały się raz w tygodniu i obejmowały 2 ośmioosobowe grupy dzieci z terenu miasta Białegostoku. Skorzystało z nich łącznie 16 dzieci.

4.8. Programy realizowane przez Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy:

W grudniu 2007 r. w celu rozpropagowania idei zastępczego rodzicielstwa uruchomiono kampanię społeczną pod hasłem „**Podarujmy im rodzinny dom**”, która ma na celu promowanie idei rodzinnej opieki zastępczej jako alternatywy dla wychowania dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Na realizację programu pozyskano **8 000 zł** (wykorzystano **7 994,53**) z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w związku z udziałem w konkursie na dofinansowanie programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną, **2 073,70 zł** stanowił wkład własny placówki. Środki wykorzystano na druk plakatów i ulotek, kampanię reklamową w radiu i telewizji. Ponadto powstała strona internetowa Ośrodka, na której osoby zainteresowane mogą dowiedzieć się o formach rodzicielstwa zastępczego, procedurach kwalifikacyjnych i działalności istniejących grup wsparcia.

W 2007 r. w Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym kontynuował swoją działalność „Klub wspierania zastępczego środowiska rodzinnego”. Z indywidualnych szkoleń przeprowadzonych w Klubie skorzystało 18 rodzin zastępczych, w tym 6 rodzin z treningu umiejętności wychowawczych, 5 rodzin i 7 dzieci z systemowej terapii rodzin oraz 2 nastolatki z terapii indywidualnej.

W roku ubiegłym funkcjonowała grupa dla rodziców adopcyjnych licząca 6 osób, której spotkania ustalane były indywidualnie – w zależności od potrzeb grupy oraz grupa dla zawodowych rodzin zastępczych, która spotykała się raz w miesiącu. W ramach współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Białymstoku, w maju 2007 r., podczas „Dni Rodziny” zorganizowano trening umiejętności wychowawczych dla rodzin zastępczych.

W 2007 r. działał również adopcyjny telefon zaufania, gdzie przeprowadzono ok. 80 rozmów głównie z kobietami w trudnych sytuacjach rodzinnych oraz dorosłymi adoptowanymi dziećmi szukającymi swoich korzeni i rodzeństwa.

W ramach działań Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego kontynuowano również program „Rodzina” zatwierdzony przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej decyzją z dnia 5 listopada 2001 r. Nr DPS.V/077/WB/29/01, podczas którego przeszkolono 9 rodzin deklarujących chęć utworzenia rodziny zastępczej niespokrewnionej z dzieckiem lub zawodowej. Szkoleniem indywidualnym objęto 18 rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem oraz przeszkolono 17 rodzin adopcyjnych gdzie w przypadku wszystkich rodzin dokonano pełnej kwalifikacji w zakresie przyjęcia dziecka do adopcji.

5. Opieka nad dzieckiem i rodziną

5.1. Placówki opiekuńczo – wychowawcze

Dzieciom i młodzieży pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców lub dzieciom niedostosowanym społecznie, placówki opiekuńczo – wychowawcze zapewniają całodobową, dzienną lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewniają korzystanie z przysługujących, na podstawie odrębnych przepisów, świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

Tabela 6. Placówki opiekuńczo – wychowawcze funkcjonujące na terenie Miasta Białegostoku w podziale na rodzaj placówki, liczbę miejsc na pobyt całodobowy oraz liczba dzieci przebywających na dzień 31.12.2007 r.

Nazwa placówki opiekuńczo – wychowawczej	Rodzaj placówki	Liczba miejsc w placówce	Liczba dzieci przebywających w placówkach na dzień 31.12.2007 r.	Podmiot prowadzący
Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Jedynka”	wielofunkcyjna	60	54	Miasto Białystok
Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dwójka” im. dr Ireny Białówny	wielofunkcyjna	70	68	Miasto Białystok
Pogotowie Opiekuńcze	wielofunkcyjna	85	56	Miasto Białystok
Rodzinny Dom Dziecka Nr 1	rodzinna	4	4	Miasto Białystok
Rodzinny Dom Dziecka Nr 2	rodzinna	4	4	Miasto Białystok
„Nasz Dom: Dobry Pasterz”	socjalizacyjna	24	24	Zgromadzenie Służebnic Matki Dobrego Pasterza
Środowiskowy Dom Rodzinny „Nasz Dom”	wielofunkcyjna	10	1	Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „DROGA”
Rodzinny Dom Dziecka Świętej Rodziny z Nazaretu	rodzinna	8	4	Caritas Archidiecezji Białostockiej

Tabela 7. Zestawienie wydanych decyzji w sprawach dotyczących zapewnienia opieki dzieciom w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Lp.	Rodzaj decyzji:	WPOW „Jedynka”	WPOW „Dwójka”	Pogotowie Opiekuńcze	„Nasz Dom Dobry Pasterz”	Rodzinny Dom Dziecka Nr 1	Rodzinny Dom Dziecka Nr 2	Rodzinny Dom Dziecka Św. Rodziny z Nazaretu	Środowiskowy Dom Rodzinny „Nasz Dom”	Placówki opiekuńczo – wychowawcze na terenie innych powiatów	Ogółem
1.	kierujące:	23	100	96	7	1	0	10	23	0	260
2.	ustalające odpłatności	57	94	90	24	3	4	0	22	14	308
3.	stwierdzające wygaśnięcie wydanych decyzji	28	65	70	5	4	0	0	19	8	199
4.	umarzające	79	66	52	37	7	4	0	0	29	274
5.	uchylające	4	7	9	0	1	0	0	0	2	23
6.	postanowienia	0	3	0	0	1	4	0	0	0	8
	Ogółem:	191	335	317	73	17	12	10	64	53	1072

W 2007 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych kontynuowano realizację Programów naprawczych, które zawierają harmonogramy działań niezbędnych do osiągnięcia wymaganych prawem standardów opieki, wychowania i świadczonych usług do końca 2010 r. Placówki otrzymały z budżetu państwa kwotę 30 000 zł jako dofinansowanie realizacji zadań w zakresie osiągania standardów.

Na dzień 31.12.2007 r. na terenie innych powiatów w placówkach opiekuńczo – wychowawczych umieszczonych było 12 dzieci pochodzących z Miasta Białegostoku. Natomiast 50 dzieci z innych powiatów przebywało w placówkach opiekuńczo – wychowawczych Miasta Białegostoku.

5.2. Rodzinne domy dziecka

W Białymstoku w 2007 r. funkcjonowały trzy rodzinne domy dziecka, które stanowią alternatywę w stosunku do instytucjonalnych placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 z siedzibą w Białymstoku (ul. Żabia 22 m 38) - utworzony na mocy uchwały Nr IX/71/03 Rady Miejskiej z dnia 26 maja 2003 r. - przeznaczony jest dla czworga dzieci.

Rodzinny Dom Dziecka Nr 2 siedzibą w Białymstoku (ul. Kołłątaja 67 m 29) - utworzony na mocy uchwały Nr XXXI/328/04 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 25 października 2004 r. - przeznaczony jest dla czworga dzieci.

W dniu 28.03.2007 r. do Rejestru placówek opiekuńczo – wychowawczych prowadzonego przez Wojewodę Podlaskiego został wpisany Rodzinny Dom Dziecka Świętej Rodziny z Nazaretu z siedzibą w Białymstoku (ul. Nowa 32A) przeznaczony dla 8 dzieci. Organem prowadzącym jest Caritas Archidiecezji Białostockiej.

Przedmiotem działalności placówek jest zapewnienie dzieciom pozbawionych opieki rodzicielskiej całodobowej opieki i wychowania poprzez zapewnienie takich potrzeb jak:

- całodobowa opieka i wychowanie w warunkach zbliżonych do naturalnego środowiska domu rodzinnego,
- korzystanie ze świadczeń zdrowotnych,
- zapewnienie realizacji obowiązku szkolnego,
- wszechstronny rozwój dziecka,
- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa,
- dbałość o poszanowanie i podtrzymywanie związków emocjonalnych dziecka z rodzicami, rodzeństwem i osobami bliskimi w celu ewentualnego jego powrotu do rodziny,
- nawiązywanie więzi uczuciowych oraz związków interpersonalnych.

5.3. Rodzinna opieka zastępcza

Do zadań własnych powiatu realizowanych przez MOPR należy organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczanych, na mocy postanowień sądowych, w rodzinach zastępczych.

Tabela 8. Wysokość kwot pomocy pieniężnej przyznawanej w roku 2007 rodzinom zastępczym:

Lp.	Na dziecko w wieku:	
1.	do 7 roku życia (60% podstawy)	988, 20 zł
2.	od 7 roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności (80% podstawy)	1 31, 60 zł
3.	od 7 do 18 roku życia (40% podstawy)	658, 80zł
4.	od 7 do 18 roku życia dziecka posiadające orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (60% podstawy)	988, 20 zł

W przypadku osiągnięcia przez dziecko dochodów od wymienionych kwot odliczono 50% tego dochodu.

Niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza otrzymywała dodatkowo 10 % podstawy, na każde umieszczone w niej dziecko tj. kwotę 164,70 zł z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem i jego wychowania.

Rodzinom zastępczym przysługiwało uprawnienie do jednorazowego świadczenia pieniężnego na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej w wysokości do 150 % podstawy oraz pomocy pieniężnej na pokrycie skutków zdarzenia losowego w wysokości do 50 % podstawy. Podstawa, o której mowa od dnia 01.10.2006 r. wynosi 1 647 zł.

W 2007 r. zostało wydanych 294 decyzji administracyjnych w sprawie przyznania rodzinom zastępczym pomocy pieniężnej oraz 61 decyzje administracyjne przyznające jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny zastępczej

Tabela 9. Szczegółowa liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w ciągu roku kształtowała się następująco:

wg. stanu na dzień 31 grudnia 2007 r.

TYP RODZINY ZASTĘPCZEJ	LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH	LICZBA UMIESZCZONYCH DZIECI
spokrewniona z dzieckiem	205	256
niespokrewniona z dzieckiem	21	25
niespokrewniona z dzieckiem zawodowa rodzina zastępcza wielodzietna	4	16
niespokrewniona z dzieckiem zawodowa rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego	1	1

Tabela 10. Zakres wypłaconej w 2007 roku pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych kształtuje się następująco:

Rodzaj pomocy pieniężnej	TYP RODZINY ZASTĘPCZEJ:						Łącznie
	spokrewnione		niespokrewnione		zawodowe		
	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł	Liczba świadczeń	Kwota w zł	
na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	3 469	2 244 638,-	379	309 725,-	162	124 093,-	2 678 456,-
pokrycie niezbędnych wydatków związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej	51	105 941,-	2	3 269,-	8	11 942,-	121 152,-
na pokrycie skutków zdarzenia losowego	0	0	0	0	0	0	0
wynagrodzenie zawodowych rodzin zastępczych	-	-	-	-	65	146 374,-	146 374,-
							2 945 982,-

W okresie styczeń – grudzień 2007 r. utworzono 42 rodziny zastępcze dla 59 dzieci, natomiast opuściło rodzinę zastępczą 32 wychowanków.

Przyczyną opuszczenia rodziny zastępczej było:

- powrót do rodziny naturalnej – 18,

- umieszczenie w placówce opiekuńczo – wychowawczej – 5,
- umieszczenie w innej rodzinie zastępczej – 4,
- wyjazd dziecka za granicę lub zmiana miejsca zamieszkania – 4,
- 1 dziecko zostało oddane do adopcji.

Wśród 40 wychowanków, którzy osiągnęli pełnoletność w rodzinie zastępczej w 2007 roku:

- 20 pełnoletnich wychowanków pozostało w rodzinie zastępczej do czasu ukończenia szkoły rozpoczętej przed 18 rokiem życia,
- 20 opuściło rodzinę zastępczą i rozpoczęło proces usamodzielnienia.

W 2007 r. utworzono dodatkowo jedną zawodową niespokrewnioną z dzieckiem rodzinę zastępczą wielodzietną dla 3 dzieci pochodzących z miasta Białegostoku.

Zadania z zakresu rodzinnej opieki zastępczej realizowano we współpracy z instytucjami wspomagającymi rodzinę i dziecko m. in.:

- sądem opiekuńczym,
- szkołami,
- Ośrodkiem Adopcyjno – Opiekuńczym,
- Stowarzyszeniem „Droga”,
- pedagogami szkolnymi i wychowawcami klas,
- spółdzielniami mieszkaniowymi,
- Fundacją Starszy Brat – Starsza Siostra,
- Policją,
- ośrodkami pomocy społecznej i centrami pomocy rodzinie,
- poradniami psychologiczno – pedagogicznymi,
- Białostockim Teatrem Lalek.

Na przełomie maja i czerwca 2007 r. Ośrodek brał czynny udział w V Podlaskich Dniach Rodziny, w czasie których propagowana była idea zastępczego rodzicielstwa. Podczas imprezy zorganizowano rodzinom zastępczym warsztaty wspierająco – wzmacniające w opiece nad dziećmi. Prowadzony był punkt informacyjno – doradczy.

Z inicjatywy MOPR w 2007 r. rodziny zastępcze wyjechały na wypoczynek wakacyjny z terapią dla dzieci i rodzin do Ośrodka Stowarzyszenia „Droga” w Jastarni. W wypoczynku udział brali również rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Łącznie wyjechało 26 rodzin zastępczych z dziećmi i częścią rodziców biologicznych (ogółem 86 osób). Dla 15 rodzin zastępczych warsztaty terapeutyczne były kontynuowane w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

W 2007r. zawarto z innymi powiatami **9 porozumień** w sprawie umieszczenia 13 dzieci z miasta Białegostoku oraz określenia wysokości wydatków na ich utrzymanie. Natomiast w sprawie 6 dzieci pochodzących z innych powiatów i umieszczonych na terenie miasta Białystok zawarto **4 porozumienia**.

W 2007 r. 30 dzieci pochodzących z Miasta Białegostoku przebywało w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych powiatów, 24 dzieci pochodzących z innych powiatów przebywało w rodzinach zastępczych funkcjonujących w Białymstoku.

5.4. Usamodzielnienia wychowanków

Wychowankowie osiągający pełnoletność w rodzinie zastępczej i opuszczający placówkę opiekuńczo – wychowawczą typu rodzinnego i socjalizacyjnego, dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, objęci zostają pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Pomoc ta udzielana jest w formie:

- 1) pieniężnej na usamodzielnienie,
- 2) pieniężnej na kontynuowanie nauki,
- 3) rzeczowej na zagospodarowanie,
- 4) pracy socjalnej zorientowanej na uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych i podjęcie zatrudnienia.

Tabela 11. Wysokość i zakres pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki i na zagospodarowanie w formie rzeczowej kształtował się następująco:

	POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI		POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE		POMOC NA ZAGOSPODAROWANIE W FORMIE RZECZOWEJ		KWOTA ŚWIDCZEŃ ŁĄCZNE
	LICZBA OSÓB	KWOTA	LICZBA OSÓB	KWOTA	LICZBA OSÓB	KWOTA	
usamodzielniani z rodzin zastępczych	162	672 757,-	9	39 528,-	24	118 533,-	830 818,-
usamodzielniani placówek	99	297 412,-	5	36 234,-	20	95 511,-	429 157,-

Wychowankom uczącym się przysługuje pomocy na kontynuowanie nauki w kwocie 494,10 zł miesięcznie. Przeciętna wysokość przyznanej w 2007 r. pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej wynosiła 4 865 zł.

Czterech usamodzielnianych wychowanków skorzystało z zamieszkania w mieszkaniu chronionym na terenie miasta Białystok. Łączny koszt utrzymania mieszkania chronionego wyniósł 7 880,72 zł. Wychowankowie uczestniczyli w kosztach utrzymania mieszkania w wysokości zależnej od dochodu własnego. Z tego tytułu uzyskano kwotę 711,70 zł.

W 2007 r. wydano 334 decyzje administracyjne w sprawie przyznania pomocy usamodzielnianym wychowankom, w tym:

- 270 decyzji w sprawie przyznania pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki,
- 14 decyzji w sprawie przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie,
- 44 decyzji w sprawie przyznania pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej,
- 6 decyzji w sprawie przyznania pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (mieszkania chronionego).

6. Usługi opiekuńcze

MOPR w ramach zapewnienia opieki osobom chorym, niepełnosprawnym, osobom które z powodu wieku wymagają pomocy innych osób, podejmował współpracę z organizacjami świadczącymi pomoc o charakterze usług opiekuńczych, w zakresie opieki nad osobami starszymi i przewlekle chorymi. tj.: PCK, Caritas, PKPS. 358 osobom przyznano decyzją świadczenia w postaci usług opiekuńczych oraz 25 osobom przyznano decyzją świadczenia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania.

7. Zapewnienie całodobowej opieki w domach pomocy społecznej

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, były kierowane i umieszczane w domach pomocy społecznej.

W roku 2007 MOPR złożył 21 wniosków o wydanie postanowień w sprawie skierowania osób do domów pomocy społecznej oraz doprowadził do zawarcia **24 umów oraz 20 aneksów** do tych umów w sprawie ponoszenia przez osoby zobowiązane do opłaty za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej i placówce zapewniającej całodobową opiekę, a także przygotował **5 pozwów** do sądu o alimenty wobec osób zobowiązanych na rzecz ich bliskich przebywających w DPS.

Tabela 12. Zestawienie wydanych decyzji w sprawach dotyczących zapewnienia opieki w domach pomocy społecznej

Lp.	Rodzaj decyzji:	DPS ul. Świerkowa	DPS ul. Baranowicka	Dom Opieki Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek od Cierpiących	DPS na terenie innych powiatów	Ogółem:
1.	kierujące	53	49	8	55	165
2.	umieszczające	38	40	5	-	83
3.	w sprawie ustalenia odpłatności	268	506	31	234	1 039
4.	wygaszające	59	18	4	31	112
5.	umarzające	8	3	1	21	33
6.	uchylające	1	1	1	1	4
7.	odmawiające skierowanie	1	2	-	3	6
8.	postanowienia	4	-	1	43	50
	Ogółem:	432	621	51	388	1 492

W lutym 2007 r. MOPR wydał pierwsze decyzje kierujące do nowopowstałej Filii w Bobrowej przeznaczonej dla osób przewlekle psychicznie chorych na 30 miejsc, a działającej w strukturach Domu Pomocy Społecznej przy ul. Baranowickiej.

Domy Pomocy Społecznej Miasta Białegostoku kontynuowały programy naprawcze, których realizacja zapewni osiągnięcie obowiązujących standardów usług do końca 2010 r. W 2007 r. DPS przy ul. Świerkowej i DPS przy ul. Baranowickiej otrzymały łącznie kwotę 17 150 zł dotacji celowej z budżetu państwa na zakup wyposażenia w ramach dochodzenia do w/w standardów.

8. Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2007 roku z zajęć w placówce korzystało 48 uczestników, w tym: 10 z chorobą psychiczną i 38 osób z upośledzeniem umysłowym. W ciągu roku ubyło 7 osób, przybyło 6. W roku ubiegłym troje podopiecznych ŚDS podjęło pracę, jedna z podopiecznych ukończyła kurs komputerowy oraz jeden podopieczny uczestniczył w zajęciach Klubu Pacjenta przy ul. Grottgera.

W ramach ŚDS w roku 2007 kontynuowano działalność 7 pracowni. Organizację, funkcjonowanie, postępowanie wspierająco – rehabilitacyjne pracowni dostosowano do potrzeb i możliwości domowników.

8.1. Pracownia kulturalno – oświatowa

W ramach pracowni funkcjonowały bloki tematyczne tj.:

- a) turystyka i rekreacja (zorganizowano m. in. kulig, wyjazdy połączone ze zwiedzaniem różnych miejsc, pikniki, majówkę, letni obóz terapeutyczny w Jeziorowskich),
- b) nauka spędzania wolnego czasu i rozwój zainteresowań (m.in. zwiedzano galerie, wystawy, prowadzono prace porządkowe w ogrodzie, zajęcia świetlicowe),
- c) działania związane z podjęciem pracy (trzech podopiecznych podjęło pracę – umowa na czas określony),
- d) zajęcia komputerowe i działalność wydawnicza (m. in. nauka obsługi komputera i innych urządzeń biurowych).

8.2. Pracownia plastyczna

- a) konkursy plastyczne: „Jan Paweł II – wspomnienie o wielkim Polaku”, „Dzieła światowej architektury”, „Gwiazda Betlejemka”,
- b) zajęcia w Galerii Sleńdzińskich,
- c) warsztaty garncarskie w Czarnej Wsi Kościelnej(21-24.08.2007),
- d) prace plastyczne o tematyce kwiatowej,
- e) projektowanie i przygotowanie pocztówek świątecznych, zaproszeń, dekoracji na Przegląd Kolęd i Pastorałek (styczeń), I Przegląd Piosenki Biesiadnej „Po ten kwiat...”(październik).

8.3. Pracownia muzyczna

Zajęcia w pracowni zostały podzielone na: muzykoterapię aktywną i muzykoterapię receptywną. Prowadzone były zajęcia śpiewoterapii, instrumentalne oraz relaksacja przy muzyce, a także zajęcia w Bibliotece Muzycznej. Podopieczni ŚDS brali udział w: II Przeglądzie Kolęd i Pastorałek (styczeń), Festiwalu Piosenki Religijnej w Kościele Św. Kazimierza (czerwiec), majówce integracyjnej (maj), Dniach Rodziny w MOPR (czerwiec), I Przeglądzie Piosenki Biesiadnej w Klubie Garnizonowym (październik), III Festiwalu Twórczości Osób Niepełnosprawnych w Wasilkowie (październik). Ponadto Zespół „Sol-Band” uświetniał swym graniem i śpiewem wszystkie uroczystości na terenie Ośrodka.

8.4. Pracownia gospodarstwa domowego

W ramach tej pracowni realizowane były zadania zorientowane na poprawę funkcjonowania w życiu codziennym, a także dotyczące pielęgnacji roślin, treningi umiejętności kulinarnych oraz planowania i robienia zakupów.

8.5. Pracownia teatralna

Główne zadania jakie realizowano polegały na: przygotowaniu z podopiecznymi spektaklu na XIV Międzynarodowy Przegląd Twórczości Zespołów Artystycznych Osób Niepełnosprawnych w Teatrze Lalek, prowadzeniu zajęć w oparciu o „zeszyty rozmów”- pamiętniki oraz stosowaniu elementów biblioterapii.

8.6. Pracownia techniczna

Działania w pracowni podzielono na bloki tematyczne:

- prace techniczne,
- praca w drewnie i materiałach drewnopodobnych,
- utrzymanie terenów zielonych wokół budynku - Arboretum.

8.7. Pracownia usprawnienia fizycznego

Główne zadania jakie realizowano podczas zajęć w pracowni to m. in.: podniesienie ogólnej sprawności fizycznej, przygotowanie i udział w VII Letniej Spartakiadzie Sportowej organizowanej przez Spółdzielnię Niewidomych Białystok, zajęcia usprawniająco – rehabilitacyjne na basenie, udział i organizacja rozgrywek międzyośrodkowych w piłkarzyki i lotki.

9. Działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Do podstawowych zadań Ośrodka Interwencji Kryzysowej, prowadzonego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku, należy podejmowanie działań profilaktycznych i interwencyjnych w sytuacji nagłego lub przewlekłego kryzysu spowodowanego:

- przemocą domową,
- tragicznym wydarzeniem życiowym,
- utratą, osieroceniem, żałobą,
- problemem samobójstwa,
- trudnościami wychowawczymi,
- kryzysem małżeńskim,
- kryzysem spowodowanym ubóstwem, bezrobociem, długotrwałą chorobą, bezradnością i innymi.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej udzielał pomocy głównie mieszkańcom Białegostoku, którzy znaleźli się w stanie kryzysu. Po zdiagnozowaniu sytuacji ustalana była najwłaściwsza forma pomocy i miejsce jej uzyskania. Pierwsza pomoc obejmowała wsparcie, możliwość odreagowania i udzielenie schronienia. Osoby zgłaszające się do OIK nie mają obowiązku ujawniania swoich danych osobowych i dysponują swobodą wyboru konsultanta, który będzie prowadził ich sprawę we współpracy z pozostałymi specjalistami zatrudnionymi w OIK.

W roku 2007 przeprowadzono 5 926 interwencji. Z pomocy Ośrodka skorzystało łącznie 1 956 osób – w tym 1 177 osób po raz pierwszy, zaś 779 – to osoby, które już wcześniej korzystały z poradnictwa w OIK. Ze schronienia w hostelu skorzystało 108 osób, w tym 50 kobiet objętych pomocą stosownie do zgłaszanych problemów oraz 58 dzieci.

9.1. Zgłaszane problemy

Tabela 13.

Grupa dyspanseryjna	Liczba osób
alkoholizm	365
bezrobocie	19
bezradność	61
bezdomy	13
niepełnosprawność	12
choroba psychiczna	16
dorośli dzieci alkoholików	28
eksmisja	5
emeryci	11
konflikt rodzinny	44
konflikt małżeński	50
konflikt	289
ochrona macierzyństwa	9
narkomania	8
ofiara przemocy	386
sprawca przemocy	26
problemy wychowawcze	51
rodzina niepełna	54
myśli samobójcze	28
sekty	2
rodzina zastępcza	11
wielodzietność	12
inne uzależnienia	7
wypadki losowe	8
zaburzenia psych. i emocjonalne	65
samotność	21

konflikt z prawem	17
handel kobitami	2
żałoba	10

Powyższe zestawienie obejmuje zarówno problemy zgłaszane jako podstawowe, jak również współwystępujące, które złożyły się na spiętrzenie sytuacji kryzysowej.

9.2. Poradnictwo Specjalistyczne

a) Poradnictwo psychologiczne

W roku 2007 w OIK udzielono 1 209 porad psychologicznych; problemy z jakimi zgłaszali się klienci, to:

- przemoc,
- kryzysy rozwojowe i sytuacyjne,
- zaburzenia emocjonalne,
- DDA, uzależnienia bliskich,
- kryzysy rodzinne,
- zaburzenia osobowościowe,
- zaburzenia czynnościowe (nerwice).

b) Poradnictwo prawne

Udzielono 381 porad prawnych. Większość porad dotyczyła zakresu prawa rodzinnego, prawa pracy, lokalowego oraz prawa karnego z zakresu przemocy w rodzinie.

c) Konsultacje pedagogiczne

Udzielono 149 porad pedagogicznych; 51 osób zgłosiło się po raz pierwszy.

d) Praca z osobami stosującymi przemoc

W roku 2007 pracownicy OIK prowadzili pracę terapeutyczną z osobami stosującymi przemoc. Odbyło się 87 spotkań indywidualnych, z których skorzystało 59 osób stosujących przemoc.

9.3. Grupy

9.3.1. Oferta adresowana do kobiet

Na terenie OIK w 2007 roku działały: grupa wsparcia oraz grupa terapeutyczna dla kobiet doznających przemocy w relacjach rodzinnych. W grupie wsparcia uczestniczyło 25 kobiet, zaś w grupie terapeutycznej – 17 kobiet. Łącznie w roku 2007 odbyło się 32 spotkania grupy wsparcia oraz 22 spotkania grupy terapeutycznej.

W czasie spotkań grupowych kobiety otrzymały wsparcie oraz miały możliwość uczenia się konstruktywnych zachowań, zmierzających do przerywania relacji przemocy. Spotkania te sprzyjały również udzielaniu wzajemnej samopomocy w sytuacjach trudnych. W wyniku udziału w grupach uczestniczki miały możliwość nauczenia się:

- dbania o bezpieczeństwo własne oraz dzieci,
- konstruowania planu bezpieczeństwa,
- rozpoznawania czynników wyzwalających oraz mechanizmów wnikania się w relacje oparte na przemocy,
- podejmowania działań sprzyjających zwiększaniu mocy osobistej,
- egzekwowania wsparcia od instytucji do tego uprawnionych, powołując się na własne prawa,
- tworzenia i mobilizowania osobistego systemu wsparcia.

9.3.2. Grupa socjoterapeutyczna dla dzieci

W roku 2007 w Ośrodku Interwencji Kryzysowej odbywały się spotkania grupy socjoterapeutycznej dla dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych. Od X 2006 r. do VI 2007 r. w spotkaniach uczestniczyło 13-ro dzieci w wieku od 10 – 12 lat, natomiast liczba dzieci zakwalifikowanych do nowopowołanej we wrześniu 2007 r. grupy wynosi 14 dzieci w wieku od 8 – 13 lat. Spotkania grupy odbywają się w każdą środę tygodnia oraz dodatkowo raz w miesiącu w wyznaczone soboty, a udział w nich oparty jest na zasadzie dobrowolności. Metody, jakie wykorzystano podczas pracy z dziećmi to m. in.:

- warsztaty umiejętności,
- terapia przez muzykę, ruch, rysunek, śpiew,
- rozmowy indywidualne,
- aktywizujące metody pedagogiki i zabawy (autorefleksja, socjodrama).

9.3.3. Grupa edukacyjna dla rodziców dzieci z grupy socjoterapeutycznej

W roku 2007 oferta OIK została uzupełniona o propozycję spotkań dla rodziców dzieci, które uczestniczyły w grupie socjoterapeutycznej dla dzieci. Grupa dla rodziców ma swoje zajęcia raz w miesiącu. Uczestnikami grupy są przede wszystkim matki dzieci uczęszczających na socjoterapię oraz matki

korzystające z indywidualnych porad pedagogicznych w Ośrodku. W zajęciach uczestniczyło w I półroczu 2007 r. - 8 osób, w II półroczu - 10 osób.

Spotkania miały na celu poszerzenie wiedzy rodziców na temat wychowania i etapów rozwoju dziecka oraz stworzyły rodzicom możliwość podzielenia się swoimi problemami, jak również sukcesami wychowawczymi.

9.3.4. Grupa wsparcia dla rodziców rodzin zastępczych

Na terenie OIK w roku 2007 odbyły się dwa spotkania grupowe. Uczestniczyło w nich 11 osób. Celem tych spotkań było nabycie umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami wychowawczymi. Poruszane były również tematy inicjowane przez samych uczestników tj. problemy dzieci w szkole, relacje rodzice – dziecko, kwestie stosowania nagród – kar i inne.

9.3.5. Grupa korekcyjno – edukacyjna dla osób stosujących przemoc

W ciągu roku odbyło się 30 spotkań grupowych, w których uczestniczyło łącznie 25 mężczyzn. Zostali oni zmotywowani do udziału w zajęciach przez pracowników socjalnych Ośrodka. Tylko w jednym przypadku uczestnik został skierowany do grupy sądowej.

Tematyka spotkań grupowych była ukierunkowana głównie na takie cele, jak:

- opanowanie technik radzenia sobie ze złością i bezsilnością,
- bezpieczna komunikacja,
- rozpoznanie roli negatywnych stereotypów w relacjach damsko- męskich i ich negatywny wpływ,
- nauka asertywności,
- ukazanie zależności między stosowaniem kontroli, a agresywnym zachowaniem,
- rozpoznanie osobistych postaw związanych z przemocą; sposoby radzenia sobie z zachowaniami agresywnymi.

9.4. Współpraca OIK z innymi instytucjami, organizacjami

W 2007 roku pracownicy OIK podejmowali szereg działań mających na celu współpracę z instytucjami oraz organizacjami działającymi na rzecz dobra dziecka i rodziny doświadczających trudnej lub kryzysowej sytuacji życiowej. Były to działania między innymi polegające na:

- kontynuacji pracy w projekcie pt. „Niebieska Sieć”, który skupia liderów lokalnych organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Pracownik Ośrodka jest liderem regionalnym w województwie podlaskim;
- koordynacji procedury Niebieskich Kart dla pomocy społecznej we współpracy z pracownikami socjalnymi z Zespołów Pracowników Socjalnych MOPR, Policją, kuratorami, służbą zdrowia. W ramach tej współpracy w roku 2007 zostało założonych 339 Niebieskich Kart.
- zorganizowaniu wspólnie z Komendą Wojewódzką Policji w Białymstoku, Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego oraz Podlaskim Urzędem Wojewódzkim w Białymstoku w dniu 10 maja 2007 r. konferencji poświęconej wymianie doświadczeń związanych z dotychczasową realizacją Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W konferencji wzięli udział m. in. kierownicy, dyrektorzy ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie, przedstawiciele organizacji pozarządowych, uczelni, prokuratury, reprezentanci Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”. Tematem konferencji było omówienie efektów półtorarocznego okresu funkcjonowania ustawy, analiza skuteczności działań podejmowanych przez wszystkie zaangażowane instytucje i organizacje. W toku spotkania zostały przedstawione osiągnięcia oraz ograniczenia i trudności wynikające z realizacji ustawy.
- koordynacji działań związanych z Programem „Starszy Brat - Starsza Siostra” mającym na celu objęcie wsparciem dzieci podopiecznych MOPR we współpracy z Fundacją Edukacji i Twórczości,
- kontynuacji uczestnictwa w programie przeciwdziałania handlowi ludźmi – Krajowy Program Zapobiegania i Zwalczenia Handlu Ludźmi we współpracy z Fundacją „La Strada”; uczestniczenie 3 osób w szkoleniach dotyczących zagadnienia,
- współpracy z białostockimi uczelniami wyższymi polegająca na organizacji spotkań ze studentami na terenie OIK. Celem spotkań było zapoznanie studentów ze strukturą organizacyjną instytucji oraz stosowanymi metodami pracy służącymi rozwiązywaniu problemów klientów i przyczyniającymi się do poprawy ich funkcjonowania w środowisku. W roku 2007 odbyło się 5 spotkań ze studentami. Z praktyk w OIK skorzystała 1 studentka. Jedna osoba zapoznawała się z charakterem pracy w OIK jako wolontariusz.
- uczestnictwie w pracach zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez Publiczne Gimnazjum Nr 14 w Białymstoku.

III. Świadczenia rodzinne

Zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992 ze zm.) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują rodzinom, w których dochód w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 504 zł netto lub 583 zł netto - w przypadku gdy członkiem rodziny jest niepełnosprawne dziecko.

Zasiłek rodzinny przyznawany jest w zależności od wieku dziecka pozostającego na utrzymaniu osoby uprawnionej i zgodnie z ustawą wynosi:

- 48 zł na dziecko w wieku do 5 roku życia,
- 64 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
- 68 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia,

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- 1) urodzenia dziecka (jest to świadczenie jednorazowe - 1 000 zł),
- 2) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (wysokość dodatku wynosi 400 zł),
- 3) samotnego wychowywania dziecka (wysokość tego dodatku wynosi 170 zł na dziecko, nie więcej jednak niż 340 zł na wszystkie dzieci),
- 4) wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (od 01.09.06 r. jest to kwota 80 zł),
- 5) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (od 01.09.06 r. – 60 zł na dziecko do 5 roku życia i 80zł od 5 do 24 roku życia),
- 6) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (od 1.09.06 r. na dojazdy do szkoły lub internat/stancję 50 zł i 90 zł),
- 7) rozpoczęcia roku szkolnego (od 01.09.06 r. 100 zł).

Poza zasiłkami rodzinnymi i przysługującymi do nich dodatkami w ramach systemu świadczeń rodzinnych realizowane są dwa świadczenia opiekuńcze:

- 1) świadczenie pielęgnacyjne,
- 2) zasiłek pielęgnacyjny.

W wyniku nowelizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych, dokonanej ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o podatku (Dz. U. Nr 109, poz. 747 z 2007 r.), która weszła w życie w dniu 6 lipca 2007 r. sprecyzowano kwestię przysługiwania dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. Obecnie dodatek ten przysługuje, jeżeli wniosek o jego wypłatę został złożony w terminie 4 miesięcy od dnia rozpoczęcia roku szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego. Ponadto o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka (świadczenie niezależne od dochodu) oprócz rodziców może ubiegać się opiekun faktyczny dziecka (jest to osoba, faktycznie opiekująca się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka). Termin na złożenie takiego wniosku wynosi 12 m-cy od daty urodzenia się dziecka.

Na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732 ze zm.) osoby samotnie wychowujące dzieci, które mają zasądzone alimenty ale ich nie otrzymują, a ich egzekucja jest bezskuteczna, mogą ubiegać się o zaliczkę alimentacyjną. Zaliczka przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 583 zł. Zaliczka alimentacyjna adresowana jest do osoby uprawnionej do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, którego egzekucja jest bezskuteczna, jeżeli osoba:

- 1) jest wychowywana przez osobę samotnie wychowującą dziecko,
- 2) jest wychowywana przez osobę pozostającą w związku małżeńskim z osobą, która przebywa w zakładzie karnym powyżej 3 miesięcy albo jest całkowicie ubezwłasnowolniona,
- 3) jest osobą uczącą się, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych.

Zaliczka alimentacyjna przysługuje:

- do 18 roku życia,
- do ukończenia 24 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej.

Zaliczka przysługuje do wysokości świadczenia alimentacyjnego, nie więcej jednak niż:

- 1) w przypadku gdy w rodzinie jest jedna lub dwie osoby uprawnione do zaliczki - 170 zł dla osoby uprawnionej albo 250 zł, jeżeli osoba ta legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 2) w przypadku gdy w rodzinie są trzy lub więcej osób uprawnionych do zaliczki - 120 zł dla osoby uprawnionej albo 170 zł, jeżeli osoba ta legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

W przypadku gdy dochód rodziny nie przekracza 50 % kwoty 583 zł (291,50 zł netto na osobę) kwotę zaliczki zwiększa się do:

- 1) w przypadku gdy w rodzinie jest jedna lub dwie osoby uprawnione do zaliczki - 300 zł dla osoby uprawnionej albo 380 zł, jeżeli osoba ta legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 2) w przypadku gdy w rodzinie są trzy lub więcej osób uprawnionych do zaliczki - 250 zł dla osoby uprawnionej albo 300 zł, jeżeli osoba ta legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W dniu 3.11.2007 r. wszedł w życie przepis art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 192, poz.1378), zgodnie z którym okres zasiłkowy rozpoczynający się w dniu 1 września 2007 r., na który ustala się prawo do zaliczki alimentacyjnej przedłuża się do dnia 30 września 2008 r.

W 2007 r. Dział Świadczeń współpracował z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego w zakresie koordynacji świadczeń rodzinnych w państwach Unii Europejskiej oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Jednym z podstawowych celów koordynacji świadczeń rodzinnych w ramach systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich UE i EOG w stosunku do pracowników najemnych, osób pracujących na własny rachunek oraz członków ich rodzin przemieszczających się we wspólnocie jest wymiana informacji pomiędzy właściwymi instytucjami państw członkowskich UE i EOG oraz ustalenie ustawodawstwa właściwego do przyznania i wypłaty świadczeń rodzinnych, zarówno w odniesieniu do obywateli polskich, ubiegających się o świadczenia za granicą, jak i obywateli innych krajów członkowskich UE i EOG.

Zgodnie z art. 21 ust 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych do zadań samorządu województwa należy wydawanie decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych realizowanych w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego. Świadczenia rodzinne przyznane decyzją wydaną przez marszałka województwa wypłaca organ właściwy.

W ramach koordynacji Dział Świadczeń Rodzinnych otrzymał z Urzędu Marszałkowskiego do realizacji trzy decyzje.

Tabela 14. Świadczenia rodzinne wypłacone w okresie styczeń - grudzień 2007 r.

L.P.	Wyszczególnienie	Wydatki I-XII.2007(w zł)	Liczba przyznanych świadczeń I-XII.2007	Wydatki w ramach koordynacji	Liczba przyznanych świadczeń w ramach koordynacji
1.	Zasiłki rodzinne	15 576 701	256 658	704	12
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych , w tym z tytułu: /wiersz 2.1+2.2+2.3+2.4+2.5+2.6+2.7+2.8/	11 866 163	78 311	2 120	10
2.1.	urodzenia dziecka	1 447 000	1 447	0	0
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	3 496 717	8 987	1 600	4
2.3.	samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	44 334	113	0	0
2.4.	samotnego wychowywania dziecka	2 251 522	13 061	0	0
2.5.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego /w. 2.5.1 + 2.5.2/	860 640	11 151	0	0
2.5.1.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	93 480	1 558	0	0
2.5.2.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	767 160	9 593	0	0
2.6.	rozpoczęcia roku szkolnego	1 468 690	14 687	200	2
2.7.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania: /w. 2.7.1 + 2.7.2/	49 020	762	0	0
2.7.1.	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	24 570	273	0	0
2.7.2.	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której jest szkoła	24 450	489	0	0

2.8	wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 248 240	28 103	320	4
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w 1 + w.2)	27 442 864	334 969	2 824	22
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	6 739 153	44 048	765	5
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	1 545 642	3 705	0	0
6.	Świadczenia opiekuńcze (w4+w5)	8 284 795	47 753	765	5
7.	Razem (wiersz 3 + wiersz 6)	35 727 659	382 722	3 589	27
8.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	2 772 000	2 772	1 000	1
9.	Razem (w7 + w8)	38 499 658	385 494	4 589	28

Do Działu Świadczeń Rodziny w 2007 r. zgłosiło się **17 240 wnioskodawców** ubiegających się o świadczenia rodzinne, w tym z wnioskiem o:

- zasiłki rodzinne – 15 373 osób,
- jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka – 1615 osób,
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 252 osób.

O zaliczkę alimentacyjną ubiegało się **1 799 wnioskodawców**; przyznano 29 331 świadczeń na kwotę 6559745 zł.

W roku 2007 w Dziale Świadczeń Rodziny wydano:

- 13 431 decyzji przyznających zasiłki rodzinne wraz z dodatkami,
- 1 167 decyzji przyznających zasiłki pielęgnacyjne,
- 2 055 decyzji przyznających zaliczkę alimentacyjną,
- 2 732 decyzji na jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka,
- 415 decyzji na świadczenia pielęgnacyjne.

Dział Świadczeń Rodziny zgodnie z uchwałą Nr XLII/463/05 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30.05.2005 r. wypłacił w roku 2007 podwyższony dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 139, poz. 1642 z późn. zm.). Przyznano 1 466 świadczeń na kwotę 733 000 zł.

IV. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w ramach realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej dofinansowywał w 2007 r.:

- uczestnictwo osób niepełnosprawnych i opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- organizację działalności z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- rehabilitację dzieci i młodzieży,
- zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny,
- działalność warsztatów terapii zajęciowej.

Tabela 15. Zestawienie zbiorcze realizowanych zadań w 2007 r.

NIEPEŁNOSPRAWNE OSOBY DOROSŁE		Liczba wniosków	Liczba zawartych umów/pozytywnie rozpatrzonych wniosków	Kwota wypłaconego dofinansowania w zł
Bariery techniczne		66	56	92 000
Bariery w komunikowaniu się		193	164	338 480
Bariery architektoniczne		31	21	173 647
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze		1 610	1 539	1 366 461
Sprzęt rehabilitacyjny – osoby niepełnosprawne		89	82	101 695
Turnusy rehabilitacyjne	Dorośli	1 315	962	611 516
	Dzieci	180	161	180 365
Sport, kultura, rekreacja i turystyka		36	31	130 735
Warsztaty terapii zajęciowej		117 uczestników*		1 564 871
		3 520	3 016	
			suma:	4 559 770

Tabela 16. Zestawienie zbiorcze realizowanych zadań w 2007 r.

REHABILITACJA DZIECI I MŁODZIEŻY	Liczba wniosków	Liczba zawartych umów/pozytywnie rozpatrzonych wniosków	Kwota wypłaconego dofinansowania w zł
Bariery techniczne	4	4	16 986
Bariery w komunikowaniu się	28	28	76 929
Bariery architektoniczne	11	7	78 062
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	237	237	206 389
Sprzęt rehabilitacyjny – osoby niepełnosprawne	35	35	59 745
Sport, kultura, rekreacja i turystyka	3	3	5 409
suma:	318	314	443 520
ŁĄCZNIE:	3 838*	3 330	5 003 290

* nie dotyczy uczestników WTZ

Tabela 17. Liczba złożonych wniosków oraz kwota środków finansowych z PFRON, wydatkowana na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2004 – 2007

	2004 r.		2005r.		2006r.		2007 r.	
	Liczba wniosków	kwota	liczba wniosków	kwota	liczba wniosków	kwota	liczba wniosków	kwota
Dorosłe osoby niepełnosprawne	1983	3 140 847	2855	3 895 828	3213	4 465 358	3 520	4 559 770
Dzieci i młodzież niepełnosprawna	300	482 604	325	459 799	329	417 910	318	443 520
OGÓLEM:	2 283	3 623 451	3 180	4 355 627	3 542	4 883 268	3 838	5 003 290

Tabela 18. Wykaz organizacji pozarządowych korzystających z dofinansowania PFRON w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

NAZWA ORGANIZACJI	Kwota wypłaconego dofinansowania
Stowarzyszenie na rzecz rehabilitacji psychiatrycznej	8 417,93
Uniwersytet Trzeciego Wieku	44 076,27
Klub Sportu i Turystyki Niewidzących i Słabowidzących	15 011,28
Klub Amazonki	20 579,96
Polski Związek Głuchych	15 977,00
Stowarzysz. Samopomocowe Rady Seniorów Dz. Antoniuk	23 297,99
Polski Związek Niewidomych	2 834,46
RAZEM:	130 194,89

Tabela 19. Warsztaty Terapii Zajęciowej – 2007 r.

Nazwa jednostki prowadzącej WTZ	Liczba uczestników w	Kwota dofinansowania wypłaconego przez MOPR ze środków PFRON	Budżet	Kwota niewykorzystanych środków
AC WSC Sp. z o. o., ul. Pogodna 4	35	469 485,00	494 200,00	5,00
SNB, ul. Kraszewskiego 26/2	22	295 090,00	310 640,00	18,00
RESTA Sp. z o.o., ul. 27 Lipca 26	30	402 416,00	423 600,00	4,00
P.W. „JARD”, ul. Transportowa 4	30	397 877,00	419 100,00	43,00
SUMA:	117	1 564 868,00	1 647 540,00	70,00

V. Podstawy prawne

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku jako jednostka budżetowa gminy działa na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Rady Miejskiej Białegostoku Nr IX/77/03 z dnia 26 maja 2003 r. z późn. zm. oraz regulaminu Organizacyjnego przyjętego Zarządzeniem Prezydenta Miasta Białegostoku Nr 1396/05 z dnia 17 lutego 2005 r.

MOPR w 2007 roku realizował swoje zadania w szczególności na podstawie:

1. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej /Dz. U. Nr. 64, poz. 593 z późn. zm./,
2. ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych /Dz. U. Nr 228, poz. 2255 z późn. zm./,

3. ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej /Dz. U. Nr 86, poz. 732 z późn. zm./,
4. ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych /Dz. U. Nr 210, poz. 2135 z późn. zm./,
5. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz. U. Nr 180, poz. 1493/,
6. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm./,
7. ustawa z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” /Dz. U. Nr 267, poz. 2259/
oraz przepisów wykonawczych do w/w ustaw.